

Zrna, peří, mouchy i pavouci. Restaurátoři nalézají v starých knihách leccos

30. 09. 2022 12:48

Celkem sto historických knih z podsbírky Starých tisků v rámci probíhajícího programu Záchrana pokladů restaurují pracovníci Severočeského muzea v Liberci. Práce je to pozoruhodná; už jen proto, že na stránkách starých knih se často nachází řada věcí. Zcela běžné jsou lisované květiny, čtenářská znaménka nebo svaté obrázky. Méně radostným nálezem je lisovaný hmyz, většinou mouchy, komáři a pavouci.

Součástí restaurátorského zásahu na starých tiscích je i celkové očištění svazků. Při komplexním restaurování pak bývá vazba i blok rozebrány a z útrob knih bývají vyneseny pozůstatky, které jsou nejen dokladem samotného výrobního postupu při výrobě knih v minulosti, ale odhalují i zvyklosti čtenářů, kteří nad knihami jedli, vpisovali nejružnější postřehy, poznámky nebo úryvky písní. Řada z nich, hlavně studenti, pak do knih i často jen bezmyšlenkovitě čmárali, začernovali části textu či kreslili drobné karikatury.

„Historické knihy jsou, stejně jako jiné sbírkové předměty v našich muzeích, důležitým dokladem a svědkem doby. A není to jen tím, co je v nich napsáno. Právě i to, co v nich pracovníci muzeí najdou, se může stát zásadní informací, na základě, které badatelé doplňují celou historickou mozaiku,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Největší poklady se pak nacházejí při rozebrání starých biblí, které byly v rodinách uchovávány po generace. Mnoho z nich neleželo stále jen na polici knihovny. Často byly schovávány na půdě za komínem, kde na ně padaly saze a pálily se dřevěné desky. Mnoho knih bylo také schováváno v obilí a mezi jejich stránkami se tak dodnes nachází množství zrn, trav či peří slepic. Časté jsou i knihy okousané od myší.

Řada restaurovaných knih měla pohnuté osudy, které na jejich stránkách zanechaly svou stopu. Při samotném restaurování se knihy těchto nánosů historie částečně zbavují. Špína a drobký jsou vymety, slisovaný hmyz vyhozen. Ostatní, jako například ručně opracované párátka, plevy, lisované květy či ptačí peří restaurátoři vloží do obálek a přidají k zrestaurované knize

jako přílohu, která slouží k doplnění informací o každodenním životě předků. Některé ze zrestaurovaných vzácných knih si mohou zájemci aktuálně prohlédnout na výstavě Slepí svědkové doby ve Velkém sále Severočeského muzea v Liberci.